

WŚCIEKLIZNA

Wirusowa choroba zakaźna na którą wrażliwe są wszystkie gatunki ssaków, w tym ludzie. Wirus wścieklizny przenosi się głównie poprzez kontakt śliny zakażonego zwierzęcia z uszkodzoną skórą lub błoną śluzową (pogryzienie). Ponadto zakażenie możliwe jest również m.in. drogą aerogenną, dospojówkową.

Objawy wścieklizny

Okres inkubacji choroby (czyli okres od momentu zakażenia do wystąpienia objawów klinicznych) jest różny i zależy m.in. od ilości wprowadzonego do organizmu wirusa, jego zjadliwości, wrót zakażenia (miejsca zranienia), charakteru (rozległości) ran oraz gatunku i wieku wrażliwego zwierzęcia. Przyjmuje się, że okres inkubacji u zwierząt trwa od kilku dni do ponad 7 lat, przy czym przeważnie wynosi:

- u małych zwierząt (pies, kot, owca, koza, świnia) - od kilku do 90 dni;
- u dużych zwierząt (bydło, koniowate) - od kilku do 180 dni.

Choroba może mieć postać cichą lub szałową, a jej objawy są różne i zależą od gatunku zwierzęcia:

- psy - występuje niepokój, nadmierna pobudliwość, włóczogostwo, spożywanie niejadalnych przedmiotów, wzmożony popęd płciowy, agresja, ochrypte szczekanie, ślinotok, opadanie żuchwy z wypadaniem języka, zez, niedowład kończyn i inne porażenia;
- koty - odnotowuje się podobne objawy jak u psów, przy czym zwierzęta chowają się, uciekają, nieustannie miauczą, zachowują się agresywnie, a śmierć poprzedzona jest zwykle porażeniem kończyn;
- bydło - obserwuje się niestrawność i obniżone łaknienie, wzdęcie, zaparcie lub biegunkę, drgawki poszczególnych grup mięśni, ślinotok, parcie na przeszkody, ciągłe ryczenie, objawy podobne do rui, nienaturalne położenie głowy lub ogona, chwiejność i porażenia kończyn tylnych;
- świnie - występuje lęklivość, ochrypte chrząkanie, kurczowe ruchy głowy i gryzienie ściółki;
- owce i kozy - odnotowuje się niepokój, wzmożony popęd płciowy, ochrypte beczenie, nagle porażenia i upadki;
- konie - obserwuje się wpadanie na ściany stajni, drgawki mięśniowe, objawy kolkowe i częste oddawanie moczu;
- zwierzęta dzikie - głównym objawem jest utrata wrodzonego lęku. Występuje także agresja przejawiająca się atakami na zwierzęta domowe, gospodarskie i ludzi. Dodatkowo, u nietoperzy obserwuje się utratę zdolności lotu, nadpobudliwość na dotyk i dźwięk, przewracanie się na grzbiet i aktywność dzienną niespotykaną u zdrowych osobników.

Nie wszystkie wymienione objawy muszą wystąpić u każdego zwierzęcia zakażonego wirusem wścieklizny.

Co zrobić w przypadku ugryzienia człowieka przez dzikie lub domowe zwierzę?

Ważne jest aby jak najszybciej dokładnie przemyć wodą i mydłem ranę lub powierzchnię narażoną na kontakt ze zwierzęciem i skontaktować się z lekarzem medycyny.

Każde ugryzienie człowieka przez dzikie zwierzę lub wzbudzające podejrzenie pogryzienie przez zwierzę domowe wymaga dokładnego sprawdzenia. Zdarzenie powinno zostać zgłoszone powiatowemu lekarzowi weterynarii.

Podejrzenie wścieklizny i dalsze postępowanie

W przypadku objawów nasuwających podejrzenie wścieklizny bądź też znalezienia martwego zwierzęcia (np. lis, nietoperz) sprawę należy zgłosić do powiatowego lekarza weterynarii.

Należy bezwzględnie unikać kontaktu z podejrzanym zwierzęciem i nie dotykać zwłok zwierząt podejrzanych.

W przypadku uznania podejrzenia za zasadne powiatowy lekarz weterynarii wprowadza stosowne środki mające na celu stwierdzenie lub wykluczenie wścieklizny (obserwację żywego zwierzęcia lub badanie laboratoryjne martwego zwierzęcia).

Profilaktyka wścieklizny

Szczepienia ochronne lisów wolno żyjących

W Polsce rezerwuarem wirusa wścieklizny jest lis rudy. Na obszarach o największym ryzyku wystąpienia wścieklizny Inspekcja Weterynaryjna prowadzi szczepienia lisów wolno żyjących.

Szczepienia zwierząt domowych

W Polsce obowiązkowemu ochronnemu szczepieniu przeciwko wściekliznie podlegają psy powyżej 3 miesiąca życia. Pierwsze szczepienie należy przeprowadzić w ciągu 30 dni od ukończenia przez zwierzę 3 miesiąca życia, kolejne przed upływem 12 miesięcy od poprzedniego szczepienia.

Na obszarach występowania wścieklizny zalecane są również szczepienia kotów.

Monitoring bierny - badanie w kierunku wścieklizny zwierząt padłych

Zgłaszanie do powiatowego lekarza weterynarii informacji o znalezionych padłych zwierzętach takich jak np. lisy, borsuki, kuny, wiewiórki, sarny, jenoty celem pobrania prób do badań monitoringowych.

Ma to na celu szybkie wykrycie obecności wirusa w środowisku oraz uruchomienie mechanizmów zapobiegających rozprzestrzenianiu się choroby.